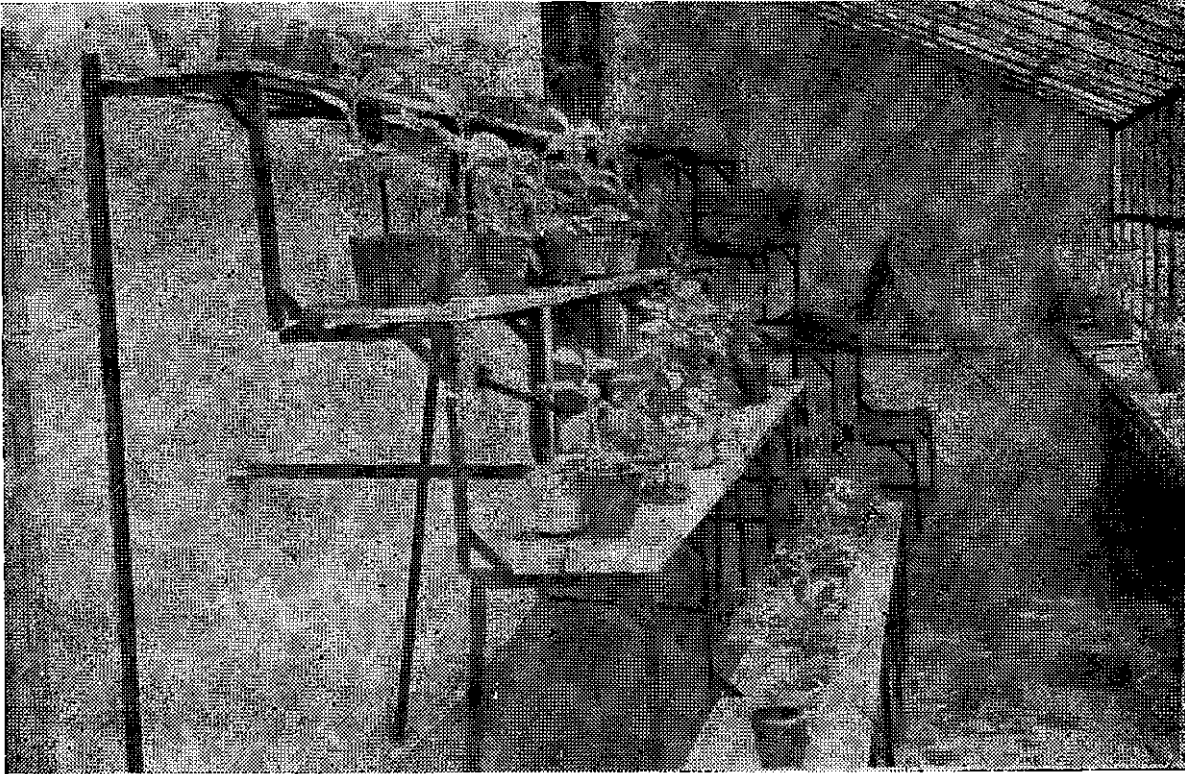

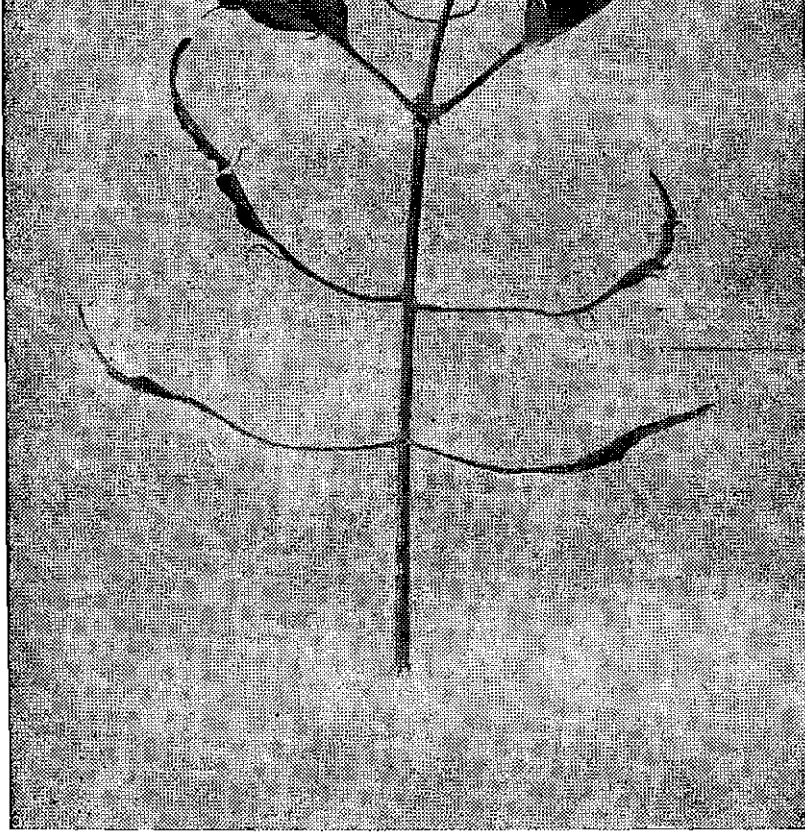
EGE BÖLGESİNDE GÖRÜLEN SEBZE VİRUSLARI

M. Orhan ÖZALP

Ege bölgesinde, başta İzmir olmak üzere bir çok illerdeki sebzelerde bazı virus hastalıkları bulunduğu malmdu (Resim: 1,2,3). Bugüne kadar bunlardan Tek viruslu izgi (Single virus streak), çift viruslu izgi (Double virus streak) ve Hıyar mozayik virusu (Cucumber mosaic), hastalıklarının literatüre geçtiğini biliyoruz. (Arı 0., 1956; zkan M. 1957). Fakat Ege bölgesine dahil illerde hangi virus türlerinin mevcut olduğuna dair herhangi bir literatür kaydına rastlamadık. Ayrıca bugüne kadar Türkiyede Serolojik test ile yapılmış bir çalışma da hatırlamıyoruz. Bu sahadaki boşluğu k.

Resim : 1 — Sera'da İndikatör bitkilerle yapılan virus denemeleri
Bornova. 1960 - Orij.

**Resim : 2 — Domates'te Cucumber mosaie virus (Shoe string) arazi
Bornova. 1960 - Orij.**

men olsun kapatabilmek gayesiyle Ege bölgesine dahil 9 il (İzmir, Manisa, Aydın, Denizli, Muğla, Uşak, Kütahya, Balıkesir, Çanakkale) teker teker gezilerek sebzeçilik bakımından en kesif ve en önemli yerlerden alınan nümuneler, plastik torbalar içinde İzmir - Bornova Ziraî Mücadele Enstitüsüne getirilerek Hollanda'dan temin edilmiş serumlarla serolojik teste tabi tutulmuştur. Mahdut miktarda serum bulunduğundan ancak önemli sebzelerimizden domates ve biberlerin testi yapılabilmıştır. Ayrıca patates virüsleri de tesbit edilmiş olup ayrı bir yazı ile neşredilecektir.

Domates ve biber nümuneleri sondajvari ve temsili olarak alınmış

olup bütün mntıkayı temsil edecekleri iddia olunamaz. Nümunelerin alınması sırasında Clinal diagnosis ile tesbit edilmiş virus durumları şöyledir:

1) İzmir : Ege bölgesinde en kesif ve en çeşitli sebze ziraatının yapıldığı ve dışardan pek çok yeni çeşitlerin ithal edilerek yeni virus hastalıklarının bulaştırıldığı bir mntıkadır. Bölgede en fazla virus türleri ve kesa-fetine bu ilde rastlanmış bulunuyoruz. Entansif ziraat, aphid ve böcek kesa-

Resim : 3 — Biber bitkisinde Mozayık virüsü arazi
Bornova. 1960 - Orij.

fetinin çokluğu ve bu husustaki bilgisizlik sebebiyle virus hastalıkları artmaktadır. Domateslerde Common mosaic virus, Cucumber mosaic virus, Leaf roll, Single virus streak, Double virus streak, biberlerde mosaic virus; fasulyalarda phaseolus virus 1, kabaklarda cucumber mosaic virus simptomları müşahede edilmiştir.

2) Manisa : Domateslerde Common mosaic virus, Single virus streak; biberlerde Mosaic virus simptomları müşahede edilmiştir.

3) Aydın : Domateslerde Common mosaic virus, Single virus streak, Double virus streak, Cucumber mosaic virus, biberlerde Mosaic simptomları müşahede edilmiştir.

4) Denizli : Domateslerde Common mosaic virus, single virus streak; biberlerde Mosaic virus; kabaklarda cucumber mosaic virus simptomları müşahede edilmiştir.

5) Muğla : Domateslerde common mosaic virus, Single virus streak; biberlerde Mosaic virus simptomları müşahede edilmiştir.

6) Uşak : Kesif virus hastalıkları ve zararlarına rastlanmıştır. Domateslerde Common mosaic virus, Single virus Streak, Double streak virus; biberlerde Mosaic virus; kabaklarda Cucumber mosaic virus simptomları müşahede edilmiştir.

7) Kütahya : Domateslerde Common mosaic virus, Single virus streak; biberlerde Mosaic virus simptomları müşahede edilmiştir.

8) Balıkesir : Domateslerde Common mosaic virus, biberlerde Mosaic virus simptomları müşahede edilmiştir.

9) Çanakkale : Domateslerde Common mosaic virus, Single streak virus; biberlerde Mosaic virus simptomları müşahede edilmiştir.

Bütün bu yerlerden alınan domates ve biber nünuneleri, mevcut serumlarla serolojik teste tabi tutulmuş olup test neticeleri aşağıdadır :

Sıra No.	İl adı	Bitki adı	Virus serumları					Normal serum
			XSM	X	S	M	Y	
1	İzmir	Domates	+	+	-	-	-	-
		»	+	+	-	-	+	-
		Biber	+	+	-	-	-	-
		»	+	+	-	-	-	-
2	Manisa	Domates	+	+	-	-	-	-
		»	+	+	-	-	+	-
		Biber	+	+	-	-	-	-
		»	+	+	-	-	+	-
3	Aydın	Domates	+	+	-	-	-	-
		»	+	+	-	-	-	-
		Biber	+	+	-	-	-	-
		»	+	+	-	-	-	-
4	Denizli	Domates	+	+	-	-	+	-
		»	+	+	-	-	-	-
		Biber	+	+	-	-	+	-
		»	+	+	-	-	-	-

Sıra No.	İl adı	Bitki adı	XSM	Virus serumları				Normal serum
				X	S	M	Y	
5	Muğla	Domates	+	+	-	-	+	-
		»	-	-	-	-	+	-
		Biber	+	+	-	-	-	-
		»	+	+	-	-	-	-
6	Uşak	Domates	+	+	-	-	+	-
		»	+	+	-	-	+	-
		Biber	+	+	-	-	+	-
		»	+	+	-	-	+	-
7	Kütahya	Domates	+	+	-	-	-	-
		»	+	+	-	-	-	-
		Biber	+	+	-	-	+	-
		»	+	+	-	-	-	-
9	Çanakkale	Domates	+	+	-	-	+	-
		»	+	+	-	-	+	-
		Biber	+	+	-	-	+	-
		»	+	+	-	-	-	-
8	Balıkesir	Domates	+	+	-	-	-	-
		»	+	+	-	-	+	-
		Biber	-	-	-	-	+	-
		»	+	+	-	-	+	-

Not : + = Virus var
- = Virus yok

Hangi virus serumunun altında + işareti varsa o cins virus var demektir.

Bu duruma göre bilhassa X ve Y virusları, münferiden veya kombine halde sebzelerde bulunup zararlara sebep olmaktadır. Ayrıca bunlara serolojik test ile teşhisine imkân olmayan diğer bazı virusları da ilâve edebiliriz. Bunlardan bilinenler Nicotiana virus—1 ve Cucumber mosaic virus'dur.

S U M M A R Y

In the recent years the virus diseases have become very important pests in the Aegean area, especially in İzmir. Some of the virus diseases are Single virus streak, Double virus streak, Cucumber mosaic virus, Common mosaic virus, etc.

In additional we have identified virus X and virus Y in the vegetable crops, especially in tomato and pepper by serologic tests.

L İ T E R A T Ü R

- 1 — Arı, O., 1956. Domates ziraatımızı tehdit eden iki mühim virus hastalığı, Ziraat dergisi, Sayı: 144—145.
- 2 — Özkan. M., 1957. Türkiye Sebze ziraatında hıyar mozayığı virusu. Tomurcuk, Sayı: 65. İstanbul.
- 3 — Smith, K.M., 1957. A. textbook of plant virus diseases. London.
- 4 — Matthews, R.E.F., 1957. Plant Virus Serology. Cambridge.